

Uitleg Loonruimteovereenkomst publieke sector 2015/2016

Na het verschijnen van de laatste nieuwsbrief (nr. 15.04 van 13 juli 2015), die in zijn geheel gewijd was aan de toen net afgesloten Loonruimteovereenkomst, zijn er naar aanleiding van deze overeenkomst veel vragen gerezen. Logisch want het is een ingewikkelde materie en er is het nodige om te doen in de media.

Onderstaand zal getracht worden een en ander in begrijpelijke taal nog eens nader toe te lichten.

Toelichting

De overeenkomst bevat twee hoofdcomponenten: pensioen en cao. Deze onderwerpen worden onderhandeld aan onderscheidene tafels t.w. de Pensioenkamer en de sectorale cao. De vrijval wordt gerealiseerd binnen de pensioenen middels lagere premies voor werkgever en werknemer (de vrijval is aan werknemersdeel voor bovenmodaal circa een half procent).

Het extra geld van het Kabinet c.q. Financiën wordt ter beschikking gesteld aan de sector.

Pensioen

De vrijval binnen de pensioensfeer wordt voornamelijk gerealiseerd doordat we overgaan naar een andere indexatie; prijs in plaats van loon. Daardoor kan de premie omlaag zonder dat sprake is van een aantasting van de opbouw (deze blijft gelijk) of de hoogte van de indexatie. Dat laatste behoeft nadere toelichting.

Tegenstanders van deze overeenkomst beweren dat indexatie op basis van loon hoger is dan op basis van prijs (lees: inflatie) en dat deze overeenkomst daardoor zeer ongunstig is. Voor het verleden is dat maar welke periode je neemt. De afgelopen 15 jaar was prijsindexatie hoger geweest. Neem je een langere periode dan was de loonindexatie gunstiger hetgeen veroorzaakt werd door de loongolf na de geleide loonpolitiek.

Niemand kan de toekomst voorspellen. Feit is dat het verschil jaarlijks minimaal is maar voor langere periodes van eenzijdige ontwikkeling kan dit wel significante verschillen opleveren. Naar beide kanten! Dit zal zich echter waarschijnlijk niet voordoen en heeft zich ook niet voorgedaan in het verleden. Prijs en lonen wisselen elkaar in hoogte af.

Daarnaast is het zeer de vraag in hoeverre we over 5 à 10 jaar werken met hetzelfde pensioenstelsel waarbij heel andere factoren wel eens relevant kunnen worden (dit is eigenlijk al geen vraag ...).

Feit is wel dat de nu geboden loonstijging pensioengevend is en – afhankelijk van je leeftijd – over een veeltal jaren meetelt.

Bijkomend voordeel is dat je bij een systeem van prijsindexatie eerder tot indexatie mag overgaan dan bij loonindexatie (gedeeltelijke indexatie mag nu pas vanaf 110%; volledig vanaf 135%).

Zoals bekend zal er sowieso door ABP voor geruime tijd niet geïndexeerd worden, zodat de keuze loon- of prijsindexatie irrelevant is. Mocht de keuze voor prijs onverhoopt ongunstig dreigen uit te vallen dan hebben partijen de mogelijkheid open gehouden om terug te keren naar loonindexatie.

Een veel gehoorde opmerking is dat verminderde premieafdracht leidt tot een lagere dekkingsgraad. Binnen het gigantische vermogen van het ABP gaat het al gauw over in absolute zin hoge bedragen. De verminderde premieafdracht slaat zowel op de lagere premie als gevolg van de andere manier van indexeren als het niet heffen van een eventuele herstelopslag, waarover in de overeenkomst eveneens – tijdelijk - afspraken zijn gemaakt.

Op zich is de opmerking juist. Lagere premiestelling leidt niet tot verminderde opbouw, maar wel tot minder pensioenvermogen. Echter, hoewel het in absolute zin om grote bedragen gaat, levert dit voor de dekkingsgraad een verwaarloosbare verbetering op. Eén procent verhoging van de premie levert een verbetering van de dekkingsgraad op van 0,1%. Ter vergelijking, een verhoging van de rekenrente met één procent levert een verhoging op 12%! Hier ligt dan ook het werkelijke probleem.

Partijen hebben er daarom voor gekozen een gedeelte van dit “dode” premiegeld om te zetten in een loonsverbetering voor de actieven, die hierdoor een direct hoger besteedbaar loon hebben en een hoger pensioengevend loon.

Cao

De vrijval uit de pensioenen + het geld van het Kabinet moet zijn vertaling krijgen in de sectorale cao's. Op dit punt hebben partijen een unieke afspraak gemaakt.

De loonstijging kan worden gerealiseerd zonder dat daar verslechtingen tegenover staan. De inzetten van de werkgever over afschaffing leeftijdsdagen, ouderenregelingen, demotie, etc. etc. zijn hiermee van tafel. Tenzij partijen in gezamenlijkheid besluiten wel aanvullende afspraken te maken. Dit is dus volledig ter beoordeling van de bonden.

Zoals gezegd, deze afspraak is uniek en vormt een grote “plus” ten opzichte van de situatie zonder deze overeenkomst. Deze situatie was:

- zeer gematigd loonbod;
- uitgebreide lijst aan beoogde verslechtingen;
- zicht op langdurige actietrajecten;
- als gevolg van nFTK voor pensioenen geen indexatie voor vele jaren.

StaVaZa

De ledenraadpleging binnen de CCOOP (CNV), AC en CMHF lopen nog. De meeste leden hebben tot dusverre ingestemd met het akkoord. De tegenstemmers zitten vooral bij de postactieven, hetgeen opmerkelijk is daar deze categorie – ook volgens berekeningen van het ABP – nauwelijks wordt geraakt.

Dit laat zich wellicht verklaren door de “greep uit de kas” in de jaren tachtig waarbij de regering Lubbers onvoldoende premie afdroeg aan het pensioenfonds. Deze situatie is nu nadrukkelijk niet aan de orde, omdat de kostendekkende premie zoals deze wordt vastgesteld door ABP volledig blijft worden afgedragen.

Bij ondertekening van de overeenkomst zullen de noodzakelijke wijzigingen in de Pensioenkamer worden geformaliseerd, waarna zo spoedig mogelijk de cao-trajecten kunnen worden opgestart. Doordat de werkgevers gedwongen zijn hun inhoudelijke ambities te laten varen, kunnen deze trajecten snel worden afgerond.

Tot slot

Het betreft hier zoals gezegd een ingewikkelde materie die complexer is dan in deze nieuwsbrief weergegeven. Wilt u nog nadere informatie? Stuur uw vraag per mail naar Anja van Kleffens - akleffens@cmhf.nl - zij geleidt de vraag dan door.

Heeft u nieuws te melden?

Heeft u nieuws voor deze Nieuwsbrief of voor op de CMHF-website? Wij horen het graag van u. Stuur u s.v.p. uw mail naar akleffens@cmhf.nl met als onderwerp Nieuwsbericht.

Deze en vorige CMHF-nieuwsbrieven zijn ook in pdf-formaat [via de CMHF-website](#) te downloaden.

Bezoekadres: Ametisthorst 20, Den Haag
Postadres: Postbus 91460, 2509 EB Den Haag
Tel: 0704191919
Fax: 0704191940
centrale@cmhf.nl - www.cmhf.nl - [Twitter](#)